

AT VÆRE LÆRER I PRAKSIS 1: Arbejdsformer og undervisningsformer

Praktiske informationer vedr. modulet:

At være lærer i praksis 1 (LIP1) er et éndags-modul fra kl. 9-15.30.

Se på Pædagogikums hjemmeside for informationer om kursusstedets adresse og dato.

Du bedes kontakte kursusstedet, hvis du har særlige ønsker til kost (vegetar, allergener etc).

Ca. en uge før modulet finder du et detaljeret program i dit hold-Teams.

Modulets indhold – hvad kan du forvente at blive undervist i?

Teorier om arbejds- og undervisningsformer samt om kommunikation.

Caseanalyse, herunder tematisk arbejde med eget undervisningsforløb.

Aktionslæring ud fra aftalerne på holdet.

Forberedelse til modulet

1. Læs pensum i så god tid inden modulet, at du kan afprøve en eller flere af de pædagogiske pointer, som beskrives. Notér dine tanker ned.
2. Udarbejd en undervisningsbeskrivelse for ét af de hold, der indgår i dit praktiske pædagogikum. Brug FIMME. Beskrivelsen skal indeholde mål på forløbs- og lektionsniveau, herunder skal én af lektionerne være beskrevet på sekvenseringsniveau. På modulet skal den deles med andre kandidater.
3. Gennemfør en kort samtale med 2-3 elever fra et af dine hold, og spørg til deres erfaringer med forskellige arbejdsformer, herunder hvornår, hvorfor og eventuelt med hvem eleverne oplever, at de lærer mest.
4. Lav en refleksionsskrivning på 7 min. over, hvilke arbejdsformer du mener passer bedst til:
 - a. Det fag, du har lavet undervisningsbeskrivelsen i.
 - b. De elever, der er i klassen.
 - c. Hvordan din egen erfaring med arbejdsformer præger dit syn på valgte arbejdsformer.
5. Læg disse materialer i din portfolio.
6. Udfør og drøft din aktion fra LÆR i overensstemmelse med din undervisers anvisninger og gruppens aftaler i Teams.

Pensum

Tematisk baggrundslæsning

- Steen Beck (2019): *Didaktisk tænkning på arbejde – en brugsbog til almindidaktik på det gymnasiale pædagogikum*. Forlaget Frydenlund:
 - Kap. 3: Didaktik, læringsrum og vidensformer. Siderne 106-123.

- Kap. 4: Kommunikation og dialog. Siderne 125-147.
- Kap. 6: Livet i klassen. Siderne 206-210. Til modulet 'At være lærer' læste du hele. Du skal denne gang nærlæse casen på de anviste sider.
- Kap. 7.5: Dannelse i en digital tidsalder. Siderne 250-256.

Tematisk uddybende læsning

- Vodcast: Steen Beck og Michael Paulsen (2014): 'Videns- og arbejdsformer'. SDU. Afspilles herfra: <https://web.microsoftstream.com/video/16587b4d-328f-4439-9021-4d2f88564195>. For at se videoen, skal du være logget ind på Teams. Se vejledningen bag i dette kompendium.
- Lars Brian Krogh og Hanne Møller Andersen: 'Naturfagslæreres vidensgrundlag – med udgangspunkt i PCK, i MONA, 2008-3. Siderne 36-52
- Annette Kjærgaard og Peter Hobel: 'Arbejdsformer' i Dolin et al.: *Gymnasiepædagogik – en grundbog*. 4. udgave. København Hans Reitzels Forlag 2020, siderne 302-319.
- Dion Rüsselbæk Hansen; Lene Larsen & Michael Paulsen: 'II. Et undervisningsmæssigt refleksionsperspektiv' i *Undervisning, dannelse og ungdomsliv: refleksionsperspektiver og læreruddannelse*. Odense. Syddansk Universitetsforlag 2019, s. 33-62

Fokus til forberedelse

På *At være lærer i praksis 1* (LIP1) er fokus på arbejds- og undervisningsformer og på elevernes opfattelse og udbytte af de forskellige måder, undervisning kan organiseres på. Derfor har du som hjemmeopgave skulle undersøge elevernes erfaringer med forskellige arbejdsformer.

Når du er færdig med at læse til LIP1, er du begyndt at få viden om:

- a) hvordan mål for undervisning og valg af arbejdsformer hænger sammen med elevernes læring og motivation i undervisningen, og
- b) hvilken betydning kommunikation og klasseledelse har i forhold til de forskellige arbejdsformer og læringsrum, som de hænger sammen med.

Som til *At være lærer* følger her en litteraturpræsentation, du kan vælge at læse for at have et forhåndskendskab til teksterne.

I vodcasten diskuterer forskerne Steen Beck og Michael Paulsen formålet med forskellige arbejdsformer, og hvad der sker, når der skiftes mellem arbejdsformerne. En af pointerne er, at der skal skiftes mellem arbejdsformer for at opnå 'fæstelse' hos eleverne, og at variation af arbejdsformer er nødvendig for at bringe forskellige vidensformer i spil. Der må derfor tænkes i både variation, progression og sammenhæng mellem arbejdsformerne. Til at udvide din forståelse af begrebet 'progression' kan du i baggrundsmaterialets kap. 3.3 hos Beck også læse om taksonomi og taksonomiske overvejelser i forhold til undervisningsorganisering.

Kjærgaard & Hobel ser på lærerens brug af og begrundelse for valg af arbejdsformer. En pointe er, at mål for undervisningen må bestemme de arbejdsformer, der anvendes. Kjærgaard & Hobel opstiller en matrix mellem arbejdsformer (måder at organisere undervisningen på) og læringsrummene (den aktivitet der kaldes på). Pointen er, at gruppearbejdet fx ikke tilhører et bestemt læringsrum, men at målet med gruppearbejdet er forskelligt i de forskellige læringsrum. Artiklen diskuterer de forskellige undervisnings- og læringsrums styrker og svagheder.

Andersens & Kroghs tekst om 'Naturfagslæreres vidensgrundlag – med udgangspunkt i PCK' er relevant for alle, uanset fag, selvom den hedder 'naturfagslæreres vidensgrundlag'. På modulet 'At være lærer' blev begrebet PCK introduceret og anvendt, og du har derfor en forhåndsforståelse af begrebet, som kan hjælpe dig til at forstå, hvilken særlig viden, det er, en lærer skal være i besiddelse af.

I baggrundsmaterialets kap. 6 fremhæves klasseledelse og relationsarbejde som afgørende for, at eleverne lærer noget. I materialet finder du denne gang en case fra et aktionsforsknings-projekt på et hf, hvor en aktionsforsker i samarbejde med en dansklærer sætter en aktion i gang, som observeres og analyseres undervejs. Teksten fungerer som en case, der eksemplificerer modulets teori, nemlig hvordan arbejdsformer kan være med til at styrke klasserumskulturen, og som en case, der viser, hvordan den reflekterende praktiker undersøger og laver interventioner i undervisningen. Teksten af Michael Paulsen 'II. Et undervisningsmæssigt refleksionsperspektiv' supplerer denne undersøgelse ved at introducere fire begreber, der forklarer, hvordan der i såvel praktisk som Teoretisk Pædagogikum kan åbnes for refleksion over og undersøgelse af undervisning.

Kap. 6 i Becks bog, og som du læste til modulet *At være lærer*, indeholder et skema til at analysere kulturen i en klasse. En af de ting, du kan fokusere på, er elevernes 'materielle og teknologiske kultur'. Enhver lærer er i dag nødt til at forholde sig til digitale teknologier i klasserummet og til, hvordan de kan inddrages eller ikke inddrages i organisering af undervisningen. Dette sættes der fokus på i kap. 7, hvor der blandt andet stilles spørgsmål til, hvordan der skabes god undervisning i et mediemiljø, og hvordan en lærer i kraft af sin klasseledelse og ved at forholde sig til den klasserumskultur, der udvikler sig i relation til it-mediet, kan være med til at skabe et godt fagligt og socialt miljø i klassen.